

Det

Kongelige Norske Videnskabers Selskabs

Aarsberetning

for

1876.

Thronhjøm.

Johan L. Sundts Bogtrykkeri.

1877.

Kongelige Norske Videnskabs Selskabs

Årbog

Årsberetning

for

1876.

1877

Trondhjem.

Johan E. Sande Bogtrykkeri

1877

Hr. Konservator Storm; Hr. de Høibær; i arkæologisk
 Øiemed bevilgete 60 Spd. og til Reiser af Samlingens
 Bestyrelse bevilgete en heugens Reise Hr. Adjunkt
 Læssøes, der betalte Selskabets Balmes samt tilføje
 (Jæmmerise Ophale, Øxendans, Tjuevold og Christen-
 musens Fæstingste, hvortil han medbragte 20 Kr.
 Ophæger — væsentlig for yngre Børn og for
 ring og 2 yngre Børn, der ere indbragte. Sæl-
 skabets økonomiske Samlinger. Hr. de Høibær
 sørgte for de Høibær.

KONGEN!

Direktionen for det Kongelige Norske Videnskabers
 Selskab i Thronhjem aflægger herved sin underdanigste
 Beretning om Selskabet og dets Virksomhed i Aaret 1876.

Selskabets aarlige Fæst høitideligholdtes paa Deres
 Majestæts høie Fødselsdag den 21de Januar med en Tale
 af Selskabets Medlem, Hr. Skoledirektør Bonnevie.
 Talen, hvis Thema var: Om Nutidens Dannelse og navn-
 lig om Naturvidenskabernes Forhold til den, har siden
 været offentliggjort i Thronhjems Adresseavis. Direk-
 tionen tillader sig hoslagt at fremsende et Separat-Aftryk
 af samme. — Foredrag har endvidere været afholdte
 af Hr. Adjunkt Rygh: Over den nordiske Arkæologis Hi-
 storié, og af Hr. Konservator Storm: Af Botanikens Hi-
 storié.

I Selskabets aarlige Generalforsamling, der afhold-
 tes den 29de Februar, bevilgedes til videnskabelige Rei-
 ser i arkæologisk Øiemed 60 Spd. og til Reiser i natur-
 videnskabeligt Øiemed ligeledes 60 Spd. I Generalfor-
 samling den 7de Juli bevilgedes yderligere Bibliotheka-
 ren et Reisebidrag af 60 Spd. og Naturaliesamlingens Be-
 styrelse ligeledes et Bidrag af 60 Spd., hvilket sidste dog
 ikke er bleven anvendt i det forløbne Aar. De i Ge-
 neralforsamling den 29de Februar bevilgede 60 Spd. til
 naturvidenskabelige Reiser og Undersøgelser ere tilstaaede

Hr. Konservator Storm; for de til Reiser i arkæologisk Øiemed bevilgede 60 Spd. er der foruden af Samlingsbestyreren foretaget en længere Reise af Hr. Adjunkt Lossius, der bereiste Sundalens Dalføre samt tillige paa Gjennemreise Opdals, Øxendalens, Thingvold og Christiansunds Prestegjelde, hvorfra han medbragte 26 No. Oldsager — væsentlig fra yngre Jernalder —, en Forstening og 5 nyere Sølvmynter, der ere overdragne Selskabets respektive Samlinger. Forøvrigt henvises til hans serskilt trykte Reiseberetning.

Af Selskabets Skrifter er i 1876 udkommet 8de Binds 3die Hefte, indeholdende, foruden Aarsberetning for 1875 og udførligere Indberetninger fra Oldsagsamlingens og Naturaliesamlingens Bestyrere, tillige en Beretning fra Hr. Student J. Undset angaaende de af ham med Selskabets Understøttelse i Sommeren 1875 foretagne arkæologiske Undersøgelser. Man har desuden havt under Trykning et Tillægshefte til den af Selskabet bekostede Udgave af Blytts Norges Flora.

Selskabets Bibliothek har i det forløbne Aar, undtagen i den sedvanlige Ferietid, i Regelen været aabent til Udlaan 2 Gange ugentlig, ialt 84 Gange. I 874 Udlaan er tilsammen udlaant 1434 Hefter og Bind til 157 forskjellige Personer. — Af de udlaante Skrifter hørte 134 Bind til Theologi, til Retsvidenskab 12, Lægevidenskab 33, Filosofi 24, Moral og Politik 2, matematiske Videnskaber 61, Naturhistorie 117, Fysik og Chemi 12, økonomiske Videnskaber 9, Sprogvidenskab 22, almindannende Læsning 361, Historie og Geografi 436, Literaturhistorie 124, lærde Selskabers Verker 13, Samlinger af blandet Indhold samt periodiske Skrifter 74.

Bibliothekets Læseværelse har været aabent 3 Gange ugentlig fra Kl. 3—5 Efm. Bytteforbindelsen med Athenæet har været fortsat som i tidligere Aar. — Bibliotheket er i

1876 forøget med ca. 400 Verker, udgjørende noget over 650 Bind og Hefter, indkomne dels som Kjøb og dels som Gave. Paa Grund af Annuets forholdsvis ringe Størrelse har man ved Anskaffelserne maattet tage væsentligt Hensyn til at supplere, hvad Bibliotheket mangler i enkelte Brancher. Katalog, hvori Givernes Navne findes anførte, er trykt og vedlægges. — Bibliothekets Manuskriptsamling er, foruden ved Gaver, forøget med endel Afskrifter af Manuskripter i de kjøbenhavnske Samlinger, hvilke Afskrifter i det forløbne Aar ligesom tidligere for Selskabets Regning ere udførte af Hr. Pastor emeritus Carl Th. Schmidt.

Bibliothekets Bestyrelse har ogsaa i 1876 været overdraget til Sekretæren. Da det viste sig ønskeligt at faa indført en mere simplificeret Forretningsførelse, bevilgedes der ham, som ovenfor nævnt, et Bidrag af Selskabets Midler, stort 60 Spd., for at han under en Reise til Bergen, Kristiania og Kjøbenhavn kunde sætte sig ind i de der-værende Bibliothekers Forretningsførelse. Beretning om Reisen tilligemed Forslag til Forandringer er indleveret til Direktionen.

Selskabets Oldsagsamling har haft en Tilvekst af 172 No.; deraf 123 No. af jordfundne Sager fra Heden-dommens Tid. — Den har ligesom de øvrige Samlinger været aaben for Publikum 2 Gange om Ugen, undtagen i Sommerferien og Julen, og Antallet af besøgende kan anslaaes til omtrent 300 om Ugen. Med Understøttelse af Selskabet foretog Bestyreren en Reise i Sommerferien igjennem ytre og indre Namdalen samt endel af Snaasen, ligesom han forøvrigt ved Anledning har gjort mindre Reiser paa Samlingens Vegne.

Hvad Naturaliesamlingen i 1876 angaar, da til-lader ikke Pladsen nogen synderlig Forøgelse, navnlig ikke af større Dyr, om den end mangler mange alminde-

lige Arter. Af Pattedyr er anskaffet og udstoppet 5 Stykker. — Af Fugle 29, især Sø- og Vadefugle, hvoraf nogle ere temmelig sjeldne og kun erholdes her i Egnen paa Gjennemtrækket. — 10 Fiske ere udstoppede og nogle andre opbevarede paa Spiritus. — Alle de ovennævnte Exemplarer ere erholdte ved Kjøb eller Gave. — Samlingen af lavere Dyr er som forhen udelukkende frembragt ved de af Bestyreren foretagne Reiser og Indsamlinger. — For det hertil bevilgede Beløb har han foretaget Ekursioner i Byens nærmeste Omegn, bereist Ørkedalsfjorden, Stadsbygden og Ritsen og der især anstillet Bundskrabnings-Undersøgelser og gjort Indsamling af lavere Sødyr, hvorom Beretning vedlægges. — Ved Kongelig naadigst Resolution af 14de Oktober blev Selskabet tilstaaet Toldfrihed paa Spiritus.

Selskabets Mineralsamling har i 1876 kun faaet ringe Tilvekst; ved Kjøb er erhvervet et stort, meget verdifuldt Haandstykke, væsentlig bestaaende af Bergkrystaller og Ametyster; som Gave er indleveret 2 mindre Stykker fra Romsdalen, det ene indeholdende marine Skjæl, det andet sandsynligvis en fossil Fisk. Efter Anmodning fra Bestyreren for Universitetets Mineralsamling er Hr. Konservator R. Collett bleven overladt til Bestemmelse Selskabets hele Samling af Lerboller med Fiskefossiler.

Selskabets Mynt- og Medaillesamling er i Aarets Løb forøget med 335 Mynter, (blandt hvilke 7 ere af Guld,) samt 3 amerikanske og 3 italienske Pengesedler; dets Medaillesamling med 20 Medailler. — Ved Kongelig naadigst Resolution af 13de September 1876 blev Selskabet tilstaaet Ret til at erholde sig tilstillet uden Vederlag et Exemplar af hver Mynt, som herefter maatte udmyntes ved Statens Myntfindretning paa Kongsberg, forsaavidt Udmyntningen er adført ved Originalstempler, som ere nyt

anskaffede, eller hvorpaa Præget er undergaaet nogen væsentlig Forandring, ligesom der ved samme Resolution er aabnet Selskabet Adgang til fra Statens Myntindretning at erholde saavidt muligt kompletteret sin Samling af ældre norske Mynter efter 1814. — I Henhold til denne Resolution har Selskabets Samling i det forløbne Aar modtaget fra Kongsberg Mynt 25 Stk. hele, 17 halve og 13 Stk. $\frac{1}{2}$ norske Species. Af 33 forskjellige Personer er skjænket til Samlingen 234 Mynter, (hvoraf 6 af Guld), 6 Pengesedler og 18 Medailler. Større Gaver ere indkomne fra Hr. Konsul Anton Jensen, Hr. Handelsmand F. B. Buck og Hr. Kaptein Krogh. — Fortegnelse over Gaverne med Givernes Navne er ved hvert Halvaars Udgang indrykket i Throndhjems Adresseavis.

De indkomne Mynter ere i Regelen, efter hvert som de ere indkomne, bestemte og indførte i vedkommende Katalog, ligesom Revisionen af de ældre Kataloger i Aarets Løb er fortsat. Samlingen har været holdt aaben hver Onsdag fra Kl. 12-1 og forøvrigt til forskjellige Tider, efter derom skeet Anmodning.

Da Selskabets nuværende Lokale under den stedfindende og stadige Forøgelse af Samlingerne saavel som af andre Grunde allerede i en længere Aarrække havde vist sig utilstrækkeligt til at fyldestgøre endog de tarveligste Krav, som en nogenlunde kraftig Virksomhed maatte stille, indgik Direktionen under 29de November 1875 til den Kongelige Norske Regjerings Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at Kongelig naadigst Proposition maatte blive fremsat for det i 1876 sammentrædende Storthing om:

1. at det Selskabet af Statskassen ifølge Kongeligt Gavebrev af 14de December 1811 tilstaaede Bidrag af 528 Spd. maatte blive forhøiet til 1000 Spd.,
2. at der til Udvidelse af Selskabets Bygning i det væ-

sentlige efter vedlagt Tegning af Arkitekt Christie maatte blive tilstaaet et Bidrag af 4,500 Spd., hvilket vilde udgjøre omtrent en Trediedel af den for Byggeforetagendet kalkulerede Sum.

I Anledning af dette Andragende blev overensstemmende med Kirkedepartementets Foredrag af 3die December 1875 under 11te December s. A. Kongelig naadigst Proposition fremsat om den fornødne Bevilgning, og i Møde den 21de Marts 1876 fattede Stortinget følgende Beslutning:

Til Videnskabs-Selskabet i Throndhjem bevilges for Budgetterminen:

a. som aarligt Bidrag 1000 Spd.

b. som Bidrag engang for alle til Opførelse af en til Selskabets Bygning knyttet ny Bygning i det væsentlige overensstemmende med de af Arkitekt Christie udarbejdede Tegninger og Overslag 4500 Spd.

paa Betingelse af, at der paa anden Maade tilveiebringes et aarligt Bidrag, svarende til Statens forøgede Tilskud af 472 Spd., samt foruden Tomt et Tilskud til Bygningernes Opførelse af 4500 Spd.

Denne Beslutning blev ved Kongelig naadigst Resolution af 20de April 1876 befalet tagen tilfølg.

Samtidig med Andragendet til Regjeringen var af Direktionen fremsendt Andragende til Throndhjems Sparebank om et Bidrag, stort 4500 Spd., til Bygningen og et aarligt Bidrag af 472 Spd., hvilket Andragende i Repræsentantmøde den 8de Juni indvilgedes. Et til Finants-Departementet indsendt Andragende om et Laan af offentlige Midler, stort 4500 Spd., blev under 18de Juni ligeledes indvilget. Beløbet er foreløbig indsat i Throndhjems Sparebank. En Byggekomité, bestaaende af d'Herrer Arkitekt Ebbell, Stadsingeniør Dahl, Adjunkt Rygh,

Skoledirektør Bonnevie og Kjøbmand Th. Hansen har siden 7de Juli været i Virksomhed.

I Selskabets Direktion er i Aarets Løb den Forandring indtraadt, at Vicepræsens, Hr. Pastor, Institutforstander S. Skavlan i Generalforsamling den 11te Oktober benyttede sig af sin statutmæssige Ret til at udtræde. I hans Sted valgtes til Vicepræsens medundertegnede Høiesteretsadvokat K. L. Bugge. Til Medlem af Direktionen valgtes medundertegnede Overlærer M. C. Carstens. Til Medlem af Revisionen i Stedet for Hr. Apotheker Brun valgtes ved samme Leilighed Hr. Direktør K. Bomhoff.

Selskabets Formue udgjorde ved Udgangen af 1876:			
Hammers Legat i Panteobligationer	. Spd.	17,584.	60
Paulsens Do. i Do.	. —	4,302.	30
Do. Do. i Statsobligationer	. . —	1,855.	„
Aas og Hustrus Do. i Panteobligationer	—	3,000.	„
Hammers Legats Rentefond i Sparebanken	—	3.	80
Paulsens Do. Do. i Do.	—	69.	111
Florafondet i Do.	—	162.	85
Byggefondet i Do.	—	345.	84
De ved Laan af Kongsberg Sølvverks Driftsfond erhvervede og i Sparebanken indsatte 4,500 Spd. med Renter for 1876 = 3 Spd.	113 Sk.	—	4,503. 113
Sum:			<u>Spd. 31,827. 83</u>

De væsentligste Udgiftsposter have udgjort:

Lønninger		ca. Spd.	723.
Bibliotheket.		—	431.

Naturaliesamlingen	ca. Spd. 154.
Oldsagsamlingen	43.
Mineralsamlingen	5.
Myntsamlingen	25.
Stipendier	180.
Afskrivning af Manuskripter	37.
Trykningsomkostninger	95.
Skatter m. m.	121.
Renter og Afdrag	151.
Afsat til Byggefondet	50.
Tillagt Kapitalen	950.
Lys og Brænde	88.
Til Udgivelse af en Flora	263.
Forskjellige Udgifter	90.

Idet Selskabet ved sin undertegnede Direktion aflægger denne Indberetning, beder det sig i Underdanighed bevaret i Deres Majestæts naadige Bevaagenhed.

I Direktionen for Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab
i Throndhjem, Februar 1877.

Essendrop, K. L. Bugge, J. A. Bonnevie,
Præses. Vicepræses.

K. Rygh, M. Chr. Carstens.

Fr. Lütke,
Sekretær.